

بزرگان ورزش ایران

امیررضا خادم ازغدی

■ نمی‌دانیم درباره‌اش بگویم به حقتش نرسید، نخوست یا نخواستند او به حقتش برسد. به هر حال سلاطین کشتی در شوروی سابق، آمریکا و بلغارستان هفت، هشت تا ۱۰ مدال طلا را دارند، اما مثلاً رسول خادم ما سه بار پیاپی مآخربک خادارتسف را می‌برد اما با سه طلا پرونده جهانی‌اش را می‌بندد در حالی که خادارتسف ۸ طلا دارد، کشتی‌گیران ما، قبل از یافتن حس اعتماد به نفس چنین حالتی را داشتند تا اینکه سسوریان آمد و پیش قراول شد. به هرحال امیررضا خادم ما، می‌توانست هفت، هشت طلای جهانی داشته باشد، اما به خاطر تنگ‌نظری‌ها، بی‌مهری‌ها و ناجوانمردی‌ها و بعضاً بدشناسی‌ها دشتش از چنین ویترن بزرگی به دور ماند.

■ ■ ■

خادم متولد ۲۰ دی ۱۳۴۸ در خیابان ایستگاه سراب مشهد است و کارش را از باشگاه سعدآباد مشهد شروع کرد. سال ۱۳۶۵ در بندرعباس امیرجوان در ۶۲ کیلو به محسن کلوه، اکبر فلاخ و حمید غفوریان باخت، کاملاً نامید شده بود که شمس‌الدین سیدعباسی به او گفت، پسر تو روزی قهرمان دنیا خواهی شد.

۱- **آغاز از ستول**

در المپیک ۱۹۸۸ ستول و در ۱۸ سالگی بین ۱۸ قهرمان ۶۸ کیلویی هشتم شد، او سوریه و مصر را ۱۵ بر صفر برد، به قهرمان فنلاند ۷-۸ باخت و ۱۲ بر ۴ مغلوب فاذریف نابغه شد. او تنها کسی بود که توانست چهار نمره از فاذرایف بزرگ بگیرد.

۲- **بدشناسی در مار تینی**

در مارتینی، بدشناسی باز هم گریبان او را گرفت. سه نفر همدیگر را بردند A، B، C، A، B، C، A را، خادم یکی از این سه نفر بود که به حکم قرعه در گروه سوم شد و برای پنجم و ششمی مبارزه کرد که آنجا برنده شد و پنجم. شاهد هستید که اولین بدشناسی، اولین مدال را از او گرفت.

۳- **اولین مدال**

۹۰ توکیو، در این مسابقات با یک باخت مدال برنز گرفت.

۴- **طلای ماندگار**

۹۱ ژاندا، در فینال کتی ماندی را برد و قهرمان جهان شد

۵- **اشتباه محاسباتی**

۹۲ المپیک بارسلون، ۲۲ ساله بود. آفریقای جنوبی، یونان و کاندا را برد، در دیدار سه‌گروهی ۲بر یک به پارک چکلسون کرهای باخت، خودش می‌گوید: کل این کشتی ۲ بارانداز بود. به بارانداز او ۴ نمره دادند و به بارانداز من یک نمره، او در دیدار رده‌بندی اسلام گازیف را برد که همان سال قهرمان اروپا شده بود و برنز المپیک گرفت.

۶- **فاجعه**

۹۳ تورنو، آنجا شانس اول قهرمانی بود که در دور اول غفلتا برابر مجارستان، لاسلو دوراک ضربه شد. می‌توانست برنز بگیرد اما مسابقات از آن سال یک حذفی شده بود اما آن بدشناسی.

۷- **ناجوانمردی**

در ۱۹۹۴ استانبول برابر صلاح‌الدین اوزتورک میزبان ۵ بر ۵ کرد، دارون ناعادل حکم به باخت او دادند. باز هم حذف.

۸- **اسرائیل غاصب**

در ۱۹۹۵ آتلانتا برای آنکه به اسرائیل غاصب نخورد، مصلحتی به اوزتورک باخت اما در دور بعد به کنچاکف هم باخت. این درحالی بود که تازه گنج دست شکسته‌اش را باز کرده بود.

۹- **انتقام از اوزتورک**

در المپیک ۱۹۹۶، امیر که هنوز از عوارض دست شکسته رها نشده بود، گرجستان، ازبکستان و آذربایجان را برد اما به حاجی مراد ماگمدوف روس با ۴ پوئن باخت، در رده‌بندی اوزتورک را برد و مدال برنز المپیک را بار دیگر به دست آورد.

امیر در ۲۶ سالگی دوبنده را از تن درآورد، مدیر تیم ملی کشتی شد، در سال‌های ۱۹۹۷ و ۱۹۹۸، ایران صاحب ۵ مدال طلای جهانی شد و قهرمانی جهان ۹۸ را به دست آورد. حاشیه‌سازی فدراسیون وقت باعث شد انصراف دهد. در سال ۲۰۰۰ و در حالی که ۳۰ ساله شده بود، تصمیم گرفت به المپیک سیدنی برود. او ابتدا رومانی را در سیدنی برد، فرانسه را ۴ بر صفر شکست داد و مجارستان هم ۵ بر ۳- به او باخت، برابر خوئل رومرو ۳ بر صفر باخت و به رده‌بندی رفت. برابر مقدونی، باخت و چهارم شد. می‌گوید: نباید با رومرو می‌گرفتم، باید توأم را برای کشتی با مقدونی می‌گذاشتم، فیلا می‌خواست مقدونی اولین مدال‌اش را در المپیک بگیرد. در سال ۱۳۸۱، رییس فدراسیون شد. ایران را در سال ۲۰۰۲ قهرمان جهان کرد اما در بازی‌های آسیایی ۲۰۰۲ یوسان، وقتی کشتی ضعیف عمل کرد، رییس سازمان برکنارش کرد. خودش می‌گوید: یک ماهه از قالب بهترین مدیر دنیا تبدیل به بدترین مدیر دنیا شدم! او سپس نماینده مجلس شد. همان وقتی که در مجلس بود تصمیم گرفت به المپیک آتن برود. در کشتی با مجید خدایی، دستت خدایی به عنوان نفر برنده بالا رفت اما ۶ داور ممتاز بین المللی ایران حکم به برد خادم ۳۴ ساله دادند، در دفتر رییس سازمان گفتند اگر امیر برنده هم باشد و اگر خدا هم بگوید من امیررضا خادم را به المپیک نمی‌فرستم!

امیررضا خادم برای مجلس هشتم رای نیلورد. او بعدها یک موسسه خصوصی تشکیل داده و به نام همین موسسه نشریه‌ای هم به صورت دوهفته‌نامه منتشر می‌کند. او فعالیت‌هایی هم در امور بیمه‌ای دارد. امیرخادم جایی علی اکبرنژاد را در تیم ملی گرفت. از سال ۱۹۸۸ تا ۲۰۰۰ در تیم ملی بود و مجید خدایی جانشین او در تیم ملی شد.

تاریخ ورزش

«کی‌روش» به تاریخ الصاق شد

بردهای پر گل ایران مقابل اعراب

مهدی جدادپور

عکس:مهدی حسینی، شرق

سال	نتیجه‌دیدار
۱۳۵۶	ایران ۳ - عربستان صفر
۱۳۵۴	ایران ۳ - بحرین صفر
۱۳۵۵	ایران ۳ - عربستان صفر
۱۳۵۹	ایران ۳ - امارات صفر
۱۳۶۳	ایران ۳ - امارات صفر
۱۳۷۶	ایران ۳ - قطر صفر
۱۳۷۵	ایران ۳ - عربستان صفر
۱۳۷۹	ایران ۳ - بحرین صفر
۱۳۸۲	ایران ۲ - لبنان صفر
۱۳۸۰	ایران ۳ - امارات صفر
۱۳۸۹	ایران ۳ - امارات صفر
۱۳۸۹	ایران ۳ - بحرین صفر

فوتبال ما شش بار هم باخت‌های بدی را برابر اعراب متحمل شده است که دوبار آن برابر بحرین بوده و جالب آنکه از این شش دیدار تنها سه دیدار رسمی و سه دیدار دیگر در جریان مصاف‌های دوستانه بوده است.

سال	نتیجه‌دیدار
۱۳۷۷	ایران ۲ - عمان ۴
۱۳۷۸	ایران ۲ - بحرین ۴
۱۳۸۲	ایران یک - کویت ۳
۱۳۷۶	ایران یک - امارات ۳
۱۳۸۰	ایران یک - بحرین ۳
۱۳۷۲	ایران ۳ - عربستان ۴

گلباران، در مرز ۳۰

ایران با نتیجه‌ای شایسته بحرینی‌ها را از سر راه خود برداشت. فوتبال با ۶ بر صفر تیم بحرین را شکست داده است. در یک نگاه آماری به بررسی بازی‌هایی می‌پردازیم که طی آن فوتبال ایران برابر تیم‌های فوتبال کشورهای دیگر بیش از پنج گل زده است.

تمام معیارها برای انتخاب مرد سال فوتبال ایران

از همایون بهزادی تا مهدی رحمتی

۱۱-۱۳۷۹: بازگشت باقری به عرصه فوتبال ملی باشکوه و ارزشمند بود. او در سطح بین‌المللی دومین گلزن ملی فوتبال دنیا بود.

۱۲-۱۳۷۸: AFC، علی دایی را به عنوان مرد سال فوتبال قاره در سال ۱۹۹۹ برگزید دایی با هراترلین عالی و رویایی کار کرد.

۱۳-۱۳۷۷: کریم باقری در راه جام‌جهانی، در مسابقات جام‌جهانی و در جام بازی‌های آسیایی، بسیار خوب کار کرد تا

بهترین مرد ایران لقب بگیرد.

۱۴-۱۳۷۶: منصفانه نظر دهیم، در راه جام‌جهانی ۹۸ فرانسه باوجود درخشش باقری، عزیزی و مهدوی کیا، بهترین عنصر انسانی فوتبال ما احمدرضا علیدزاده بود. ژرژان لیون را که به خاطر دارد؟

۱۵-۱۳۷۵: AFC، خداداد عزیزی را به عنوان مرد سال قاره در سال ۹۶ معرفی کرد. برای ما هم شکی در انتخاب او به جای نمی‌ماند.

تاریخچه لیگ (۹)

لیگ استانی

جایگزین لیگ دوران جنگ

■ لیگ فوتبال ایران، آنچنان که گفتیم در شهریور ماه سال ۵۷ تعطیل شد. شعله‌های انقلاب اسلامی زبانه کشید و همه جریانات معمول جامعه، از جمله فوتبال و ورزش تعطیل شدند. بعد از انقلاب همزمان با مدیریت ناصر نوازموز قرار بود لیگ ایران، تحت عنوان لیگ «انقلاب اسلامی» جایگزین لیگ تخت جمشید شود، اما تراکم بازی‌های تیم ملی در مقدماتی المپیک ۱۹۸۰ مسکو و جام ملت‌های ۱۹۸۰، مسابقات را به تعطیلی کشاند و سپس ناصر نوازموز از مسئولیت مدیریت فدراسیون فوتبال کناره‌گیری کرد.

وقتی طاووسی آمد

در همراه سال ۱۳۶۰ هادی طاووسی با یک برنامه خوب و دقیق به فدراسیون فوتبال آمد. هادی طاووسی در برنامه‌هایش برگزاری مسابقات منسجم لیگ کشور را در دستور کار قرار داد، اما وقتی جنگ به شهرها کشیده شد با یک مشکل جدید مواجه شدیم، اینکه آبادان، اهواز حتی تبریز باید از محدوده لیگ خراج می‌شد، اتفاقی که سخت و تلخ بود، بنابراین حکم فدراسیون هادی طاووسی این بود که لیگ تا پایان جنگ یا باطبیعی شدن وضعیت شهرستان‌ها تعطیل باشد. مهم‌ترین شهر لیگ یعنی تهران که در آخرین دوره از مسابقات لیگ در سال ۵۷، پرسپولیس، استقلال، پاس، شهپاز، دارایی، راه‌آهن، بانک‌ملی و… را داشت با حکم هادی طاووسی مسابقات خود را تبدیل به مسابقات استانی کرد. ۱۱۲ تیم دسته اول تا دسته چهارم تهران، در ۱۴ گروه مختلف به مصاف هم رفتند. تیم‌های اول هر گروه، مسابقات دسته اول را در سال ۶۰ساختند، جالب آنکه تیم بزرگی مثل «پاس» از راهپایی به مسابقات تهران سال ۶۰ محروم ماند و برای بازگشت به تهران تا سال ۶۳ انتظار کشید.شهرهای دیگر هم مسابقات استانی را برگزار کردند. غروب و افق تیم‌های قدرتمند شهرستانی دلگیرکننده بود. در تهران، پرسپولیس، استقلال و هما قدرتمندانه کار می‌کردند. در گیلان، ملوان و سپیدرود قهرمانی‌ها را تقسیم می‌کردند. قهرمان اصفهان، تیم تام اصفهان بود و سپاهان و ذوب‌آهن افت کرده بودند. اتفاقی که برای تراکتورسازی و ماشین‌سازي با ظهور و قدرتمندی «گمپیدور» تبریز تیم‌های قدرتمند شهرستانی دلگیرکننده بود. در تهران، پرسپولیس، استقلال و هما قدرتمندانه کار می‌کردند. در گیلان، ملوان و سپیدرود قهرمانی‌ها را تقسیم می‌کردند. قهرمان اصفهان، تیم تام اصفهان بود و سپاهان و ذوب‌آهن افت کرده بودند. اتفاقی که برای تراکتورسازی و ماشین‌سازي با ظهور و قدرتمندی «گمپیدور» تبریز رخ داد.در سال ۶۴فدراسیون سید نصرالله سجادی، فرمول جدید را برای برگزاری لیگ ارائه داد. تیم‌های باشگاهی ایران در دوران جنگ بی‌ماه و فطیر بودند، بنابراین، او، ادارات کل تربیت بدنی استان‌ها را موظف به ساختن تیم استانی کرد تا بعد از چند دوره بازی استانی، لیگ باشگاهی در ایران دوباره از سر گرفته شود. در دوره اول که ۱۴ تیم در دو گروه هفت تیمی به مصاف هم می‌رفتند و مسابقات با ۱۲ بازی به مرحله نیمه‌نهایی رسیده و روزه جمع‌وجوری می‌شد. به هر حال در دوره اول که سال ۶۴ برگزار شد، تهران الف با پیروزی برابر تهران ب و مریریزی امیر حاج‌رضایی قهرمان شد. در دوره دوم و سوم تهران‌ای، لیگ استانی را جری نگرفتند و مسابقات اصفهان در سال‌های ۶۵ و ۶۶ با درخشش احمدرضا علیدزاده و با پیروزی برابر آذربایجان شرقی و مازندران قهرمان شد. در سال ۶۷ هم اما با پیروزی تهران الف برابر گیلان، تهرانی‌ها، قهرمانی را بازپس گرفتند.

استاد فوتبال ملی (۹)

کام‌هایی برای دولتی شدن فوتبال

■ مسابقات فوتبال تیم‌های آزاد تهران در سال ۱۹-۱۳۱۸ با شرکت ۲۲ تیم برگزار می‌شود. در اطلاعیه اداره تربیت بدنی تهران درباره چگونگی انجام بازی‌ها و تیم‌های شرکت‌کننده در آن آمده است: چون بر طبق ماده سوم آیین‌نامه مخصوص مسابقات دسته‌های آزاد ورزش کُنه از تصویب همایونی گذشته و امر به اجرا فرموده‌اند فقط دسته‌های ورزشی حق شرکت در مسابقات را دارند که یا باید از طرف یکی از وزارتخانه‌ها و ادارات یا بنگاه‌های رسمی تأسیس و معرفی شده باشند یا بر طبق مقررات کشوری جواز باشگاهی از شهرنایی داشته باشند و به این ترتیب، بعضی از فوتبالیست‌ها که کارمند باشگاه‌های سابق بودند نمی‌توانستند در مسابقات شرکت کنند، اداره تربیت بدنی تهران به منظور ترویج بازی فوتبال و تشویق این نوع جوانان، پنج دسته فوتبال به نام دسته‌های شماره ۱، دسته‌های شماره ۲، ۳، ۴ و ۵ فوتبال تربیت بدنی تحت نظر پنج نفر سرپرست از دبیران ورزش مجرب تشکیل داده و آنها را به تمرین فوتبال واداشتند و راهنمایی می‌کنند و تمام اسباب و وسایل ورزش و زمین نیز برای آنها تهیه کرده‌اند و به این طریق پنج دسته مزبور هم در مسابقات این سال شرکت خواهند کرد. تا به حال عده دسته‌های آزاد فوتبال تهران در این سال به ۲۲ دسته رسیده که به شرح ذیل است. ۱- تیم سرباز ۲- تیم وزارت دارایی (دارایی از این سال و براساس این مصوبه حیات خارجی یافت) ۳- تیم وزارت فرهنگ ۴- تیم وزارت راه ۵- تیم وزارت بازرگانی ۶- تیم وزارت دادگستری ۷- تیم وزارت پست و تلگراف ۸- تیم بانک ملی ۹- تیم بهادری کل ۱۰- تیم بنگاه راه‌آهن دولتی ایران ۱۱- تیم اداره تخرشایی ارتش ۱۲- تیم اداره برق تهران ۱۳- تیم شرکت مرکزی ۱۴- تیم شرکت سهامی بیمه ۱۵- تیم شرکت سهامی پنبه ۱۶- تیم شرکت فحاصل ۱۷- تیم بوستان ورزش ۱۸- تیم یک تربیت بدنی ۱۹- تیم دو تربیت بدنی ۲۰- تیم سه تربیت بدنی ۲۱- تیم چهار تربیت بدنی ۲۲- تیم پنج تربیت بدنی. این مصوبه، پایه‌های تشکیل برخی از تیم‌های تاثیرگذار را در آینده فوتبال ایران ریخت، تیم‌هایی مثل سرباز، دارایی، بانک، پاس، راه‌آهن و برق، بعدها مثل فوتبال با این شیوه و شمایل بیشتر و به تفصیل خواهیم نوشت. ضمناً اسناد مورد اشاره از روزنامه ایران از شماره ۱۳۶، ۸۳ دی ۱۳۱۸ برگرفته شده است.